

Č. 11.128.

O b e c n í p o p l a t k y: * Poplatek za používání veřejného obecního statku podle § 28 zák. č. 329/1921 Sb., resp. vl. nař. č. 15/1928 Sb. nelze předspsati tomu, komu obec před zavedením podobného poplatku zvláštní smlouvou poskytla bezplatné používání veřejného statku.

(Nález ze dne 8. března 1934 č. 4886.)

P r e j u d i k a t u r a: srov. Boh. A 5277/26, 6148/26, 10.623/33.

V ě c: Firma »Kamenouhelné doly, akciová společnost, dříve společnost státní dráhy« v Praze (adv. Dr. Petr C. Nesý z Prahy) proti okresnímu úřadu ve Slaném o poplatek za použití veřejného statku.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Platebním výměrem obecního úřadu v M. byla stěžující si společnosti podle pravidel vydaných zem. výborem dne 21. ledna 1930 vyměřena dávka za používání veřejného statku, a to evidenční poplatek jednou pro vždy ve výši 25 Kč a za položení kabele ve veřejném statku 342 m à 1 Kč ročně poplatek ve výši 342 Kč.

Stěžující si společnost uplatňovala v odvolání, že obec podle smlouvy ze 6. května 1913, uzavřené s býv. Rak.-uher. společností státní dráhy ve Vídni, jejíž nástupkyní je st-lka, svolila k tomu, aby zmíněná společnost mohla i na příště bez úplaty užívatí obecního prostranství pro kabelové vedení vysokého napětí, kdežto společnost se zavázala k zaplacení částky 30.000 K na stavbu obecné školy.

Odvolání bylo v cestě instanční nař. rozhodnutím zamítnuto z těchto důvodů: V předmětném případě jde o otázku, mohla-li obec M. s právním účinkem vzdáti se práva předpisu poplatku za používání veřejného statku. Právo obce vybírat poplatky na základě dnes již zrušeného, v r. 1913 však ještě platného § 89 obec. zřiz., a nyní na základě zák. z 12. srpna 1921 č. 329 Sb. tvoří součástku její berní pravomoci. Berní pravomoc jest pak jedním z nejpodstatnějších výsostných práv obce. Avšak berní pravomoc má právní hranice v tom směru, že obec nemůže již se předem vzdáti práva vybrati od subjektu dávkou povinného dávku či poplatek jí podle zák. příslušející. Takové vzdání se poplatku, který teprve v budoucnosti má býti předspsán, již předem, kdyby bylo uznáno účinným, znamenalo by nepřipustný zásah do působnosti oněch orgánů, které v budoucnu, t. j. kdy nastane okamžik, v němž by poplatek bylo předspsati a vybrati, byly oprávněny k předpisu jeho. Překročení uvedené zásady příčí se tou měrou základním zásadám ovládajícím finanční správu obce, že akty, jimiž nějaký poplatek se promíjí již předem, nejsou toliko nezákonné, nýbrž nelze je uznati pro obor veřejného práva vůbec za právně závazné. Berní pravomoc obce již podle své povahy nemůže býti předmětem smluvních jednání, není-li to výslovným zákonným předpisem dovoleno. Paragraf 89 obec. zřiz. však takového zákonného zmocnění neobsahuje a proto obec byla nejen oprávněna, nýbrž přímo povinna poplatek zmíněný předspsati.

Jiná jest ovšem otázka, zda ujednání mezi obcí a odvolatelkou nezavazuje tuto pro obor práva soukromého, a zda a do jaké míry jest obec povinna smluvní závazky plniti, resp. již obdrženou úplatu z tohoto titulu na konto veřejnoprávního poplatku započítati, aby se vyhnula nepříznivým pro ni následkům vyplývajícím z nedodržení smlouvy. V tom ohledu však úřad správní není věcně příslušným, resp. otázka tato nebyla předmětem řízení. Bylo proto odvolání zamítnouti.

O stížnosti podané na toto rozhodnutí uvážil nss:

Nař. rozhodnutí je založeno na právním názoru, že při smlouvě ze 6. května 1913 šlo o úmluvu o placení poplatku, a že obec se touto smlouvou vzdala práva vybírat v budoucnosti takovýto poplatek, což znamená vlastně zcizení berní pravomoci obce a nemůže mít proto pro obec žádné závaznosti. Oproti tomu vytýká stížnost především, že v daném případě jde vlastně o příspěvek podle § 26 zák. č. 329/21 Sb. a že ustanovení to samo připouští v odst. 3 dohodu s poplatníkem.

Tato námitka jest bezdůvodná již proto, že ob. fin. nov. č. 329/1921 Sb., která rozlišuje přesně jednak příspěvky, jednak poplatky (§§ 24, 26, 28), v § 28 uvádí jako jeden druh poplatků poplatek z místa, což jest jen jiný výraz pro poplatek za používání veřejného prostranství (viz vzor. pravidla pro vybírání obec. poplatku za používání veřejného statku (místa) vydaná vl. nař. č. 143/22), takže jest vyloučeno pojmání poplatek posléze uvedený jako příspěvek ve smyslu § 26.

Nss musel však stížnosti dáti za pravdu, pokud uplatňuje, že obec jest zmíněnou smlouvou vázána a že tato smlouva zabraňuje obci, aby st-lce mohl býti poplatek za používání veřejného statku předepsán. O vzdání se práva vybíratí obecní dávku mohla by býti řeč jen tehdy, kdyby obec skutečně měla právo takovouto dávku vybíratí, neboť vzdání se práva předpokládá nutně existenci tohoto práva. Mohla by tedy smlouva ze 6. května 1913 býti považována za smlouvu, kterou byla st-lka pro budoucnost osvobozena od placení zmíněného poplatku, jen tenkrát, kdyby v obci tehdy byl býval platným způsobem zmíněný poplatek zaveden, což ovšem předpokládá, že jeho vybírání bylo obecním zastupitelstvem usneseno a ve smyslu § 89 obec. zřiz. ve znění zák. č. 97/1899 z. z. čes. zem. výborem schváleno. V daném případě není však sporu o tom, že v roce 1913 obec M. nevybírala za používání obecního statku nějaký poplatek na základě povolení zem. výboru.

Úplata za používání veřejného prostranství nemusí také vždy býti vybírána formou veřejnoprávního poplatku, a v zásadě není vyloučeno, aby za užívání takové nemohla býti ujednána soukromoprávní úplata. Ani není vyloučeno, aby obec za určitých podmínek se takovéto úplaty vzdala. Nemohla proto za tohoto stavu věci uvedená smlouva býti kvalifikována jako úmluva o úpravě nějakého poplatku, jehož vybírání by obec na příště se byla vzdala, nýbrž nutno v ní spatřovati ujednání, ve kterém obec bez jakékoliv úplaty vyhradila druhé smluvní straně užívání veřejného statku. Touto smlouvou nabyla pak st-lka oproti obci právo na to, aby jí obec bez jakékoliv úplaty dovolila veřejného prostranství používatí.

Jest pak další otázka, zdali pravidla o vybírání poplatku za používání veřejného statku, vydaná pro obec M. výnosem zem. výboru z 21. ledna 1930, vztahují se i na užívání veřejného statku, založené na takovém zvláštním titulu.

Nss zabýval se stejnou otázkou, pokud jde o všeobecné vodné v nál. Boh. A 5277/26 a 6148/26 a pak zvláště pokud šlo o poplatek za užívání obecního statku v nál. Boh. A 10.623/33, a vyslovil, že zavedení poplatku neb ustanovení pravidel o jeho vybírání není s to, aby zrušilo neb změnilo práva, jichž strana nabyla ze zvláštní smlouvy, upravující užívání dotyčného obecního zařízení (vodovodu, obecního statku). Jedině zákon mohl by výslovným svým předpisem zavedení poplatku neb pravidlům o jeho vybírání propůjčiti i takový zpětný účinek. Avšak takový předpis nelze nalézt ani v obecní fin. novele ani v žádném jiném zákoně.

Setrvávaje na tomto názoru pro daný případ, nemohl nss uznati, že by shora uvedená pravidla o vybírání poplatku za používání veřejného statku založila pro obec M. právo požadovati od st-lky za používání veřejného statku, upravené smlouvou z roku 1913, poplatek podle těchto pravidel.

Neprávem tedy zamítl žal. úřad odvolání st-lky, domáhající se výroku, že zmíněné užívání poplatku nepodléhá, a bylo proto nař. rozhodnutí zrušiti podle § 7 zákona o ss pro nezákonnost.

Č. 11.129.

Jazykové právo (Slovensko): * Vládne nariadenie č. 17/1926 Sb. (jazykove nar.), pokiaľ v čl. 2 odst. 3 prehlasuje technikov a inžnierov na Slov. a v Podk. Rusi, zmienených v § 3 zák. č. 185/1920 Sb. za orgány republiky, odporuje zákonu.

(Nález zo dňa 9. marca 1934 č. 4634.)

Prejudikatura: Boh. A 7813/29.

V ec: Emerich S. v Š. proti ministerstvu verejných prác o slozenie zkúšky zo štátneho jazyka.

V ýrok: Napadnuté rozhodnutie sa zrušuje pre nezákonnosť.

Dôvody: Sť-I byvši vyzvaný výmerom prezídia referátu min. prác v Bratislave č. 651/33 pres. ai 1926, aby sa podľa § 64 odst. 1 vl. nar. č. 17/1926 Sb. podrobil zkúške zo štátneho jazyka, v podaní zo dňa 28. júla 1926 žiadal, aby bol od tejto zkúšky oslobodený, jestli by však žiadosti tej nebolo lzä vyhoveť, prehlásil, že sa týmto prihlasuje k onej zkúške. Žiadosť túto odôvodnil tým, že je súkromným inžinierom, není ani v štátnej službe, ani nejedná jako zmocnenec štátu a tak podľa jaz. zák. není povinný zkúšku tú složiť; predpis § 2 odst. 3 jaz. nar., ktorý mu túto zkúšku ukladá, odporuje jaz. zákonu.